

Ropice (Moravskoslezský kraj)

Klára Mezihoráková

Ropice (okres Frýdek-Místek) se nachází v Podbeskydí mezi Českým Těšínem a Třincem. Jejím katastrem protéká řeka Ropičanka a potok Vělopolka. Obec patří k nejstarším vsím Těšínska doloženým již v době okolo roku 1300.¹ Jedná se o řadovou ves, přecházející místy do dvorcového typu zástavby – řídká zástavba tvoří podél vodních toků jen volné řady a zčásti je zcela rozptýlená v podhorské krajině.² Ve starší době přibližně do poloviny 19. století se slabě koncentrovala v údolí Ropičanky a posléze místy podél silnice z Těšina, později zhoustla jak v těchto dvou liniích, tak v několika dalších enklávách, přesto si ale obec svůj rozvolněný charakter dosud udržuje. V rámci dané oblasti je vsí s relativně vysokým počtem obyvatel a osídlení tak přes svou roztroušenost v krajině vlastně ovládá celou rozlohu katastru.

Význam Ropice (Ropica, Roppitz, Roppitca, Ropitz) dokládá skutečnost, že se zde pravděpodobně již v 15. století nacházela tvrz³ a už roku 1447 je doložen farní kostel.⁴ Prvními známými držiteli Ropice byli Sobkové z Kornic. V letech 1434–1452 vlastnil ves Jan Sobek z Kornic a příslušníci jeho rodu drželi Ropici (celou či alespoň její část) až do roku 1676, kdy ji získal Maximilián Pröckel z Proksdorfu. Asi v roce 1700 koupil Ropici Filip svobodný pán ze Saint Genois, jehož dědicové vlastnili statek do osmdesátých let 18. století. Roku 1785 přešlo panství do rukou Marie Gabriely svobodné paní Coeleste, rozené

¹ K celým dějinám a památkám obce viz MLČÁK, Leoš, *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek*, Ostrava 1980, s. 91–95; STIBOR, Jiří, *Z dějin obcí na území města Třince. Dolní Lištná, Horní Lištná, Ropice*, *Těšínsko* XXXIX, 1996, č. 3, s. 4–8; ZAHRAĐNIK, Stanisław, *Ropice – vesnice Těšínska / Ropica – Wioska cieszyńska*, Ropice 2004; MORAWIECOVÁ, Renata, *Historie panství a obce Ropice do roku 1945* (nepublikovaná seminární práce, FF OU), Ostrava 2004; MAKOWSKI, Mariusz, *Šlechtická sídla na Těšínském Slezsku / Szlacheckie siedziby na Śląsku Cieszyńskim*, Český Těšín 2005, s. 87–95; TICHÁNEK, Jiří, et al., *Šlechtická sídla na Frýdecko-Místecku*, Kopřivnice 2005, s. 300–310; VOJKOVSKÁ, Eva, *Nástin dějin farnosti Ropice na počátku 19. století a výstavba kostela Zvěstování Panny Marie a sv. Kateřiny*, *Sborník Státního okresního archivu Frýdek-Místek* 7, 2006, s. 68–84; WEISSBROD, Marek, *Pozdněbarokní etapa ve vývoji zámku v Ropici*, in: Antonín Grůza (ed.), *Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě 2006*, Ostrava 2006, s. 98–107; ŠTĚPÁNEK, Jan P. – TICHÁNEK, Jiří – ŠMÍRA, Pavel, *Tajemství jednoho trámu, aneb: Kde se vzal trám z počátku 16. století v konstrukci ropického zámku z 18. století?*, *Archeologie Moravy a Slezska. Informační zpravodaj pobočky České archeologické společnosti pro Moravu a Slezsko* XI, 2011, s. 48–55; ŠTĚPÁNEK, Jan P. – TICHÁNEK, Jiří, *Zámek Ropice (Záchrana zámku odsouzeného k zániku)*, *Archeologie Moravy a Slezska. Informační zpravodaj pobočky České archeologické společnosti pro Moravu a Slezsko* XI, 2011, s. 37–47.

² Viz JOHNOVÁ, Helena – LANGER, Jiří – LÁZNIČKA, Zdeněk, *Obydlí*, in: Věra Tomolová – Ivo Stolařík – Jaroslav Štika (eds.), *Těšínsko. 2. díl. Obydlí. Oděv*, Český Těšín 2000, s. 12–15.

³ TICHÁNEK et al., *Šlechtická sídla* (pozn. 1), s. 301.

⁴ LONDZIN, Józef, *Kościół drewniany na Śląsku Cieszyńskim*, Cieszyn 1932, s. 275.

Skrbenské z Hřiště, která dosud zůstává v paměti obyvatel pro své úsilí o pozvednutí úrovně nejen zámeckého sídla, ale i vsi jako celku. Následující majitelkou byla Zoe svobodná paní Mattencloit, po jejíž smrti v roce 1862 zdědil Ropici Emanuel baron Spens-Boden. Roku 1926 se stal vlastníkem statku hrabě Heřman Künburg-Spens, který zemřel nedlouho před znárodněním majetku v roce 1945.⁵

V rámci zmíněné roztroušené zástavby představovaly v Ropici jediné zřetelné centrum panské sídlo, jeho hospodářský dvůr, nedaleký kostel a farní budova, seskupené přibližně uprostřed severní poloviny katastru, na pravé straně Ropičanky, z níž byly také napájeny dva rybníky v blízkosti zámku. Takto zobrazuje Ropici už I. vojenské mapování z let 1764–1783.⁶ Jádru obce tehdy ještě z jihovýchodu neuzavírala těšínská silnice, která se stala určujícím prvkem obce teprve později.

Pro stávající podobu popsaného jádra byla rozhodující doba druhé poloviny 18. století a počátku 19. století. Dnešní zámek vznikl přestavbou staršího objektu, ukončenou v sedmdesátých letech 18. století, po roce 1800 pak proběhly jeho poslední úpravy a přestavba zámeckého dvora.⁷ V letech 1802–1806 byl postaven nový zděný kostel a v roce 1808 byla k budově fary (vzniklé ve druhé polovině 18. století náhradou za starší objekt) připojena budova školy.⁸ Pro obec, v níž v 18. století (a ještě i v pozdější době) převažovala roubená zástavba, a to včetně sakrální stavby (předchůdcem stávajícího kostela byla dřevěná stavba vysvěcená v roce 1736),⁹ to znamenalo radikální proměnu. Zároveň byla na konci 18. století vybudována široká silnice z Těšína do Uher,¹⁰ směřující v rámci Ropice ze severu přímo na jih a tvořící vedle severozápadně probíhajícího toku Ropičanky zřetelnou osu katastru. O něco později, v roce 1808, vznikla také druhá velká silnice, ve směru od Frýdku k Neborům, zasahující jižní cíp ropického území jen krátkým úsekem.¹¹ Mimo popsaný střed obce vznikl ve stejném přelomovém období kolem roku 1800 zřejmě také výstavný dům

⁵ STIBOR (pozn. 1), s. 4–7; TICHÁNEK et al., *Šlechtická sídla* (pozn. 1), s. 300–301.

⁶ I. vojenské mapování – Slezsko, mapový list č. 8, 1764–1783, http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=1vm&map_region=sl&map_list=s008 (vyhledáno 10. 5. 2018).

⁷ ŠTĚPÁNEK – TICHÁNEK, *Zámek Ropice* (pozn. 1), s. 40–41.

⁸ VOJKOVSKÁ (pozn. 1), s. 77, s. 83–84

⁹ POLÁŠEK, Jaromír, *Dřevěné kostely a kaple Moravy a Slezska*, Český Těšín 2001, s. 139–141; VOJKOVSKÁ (pozn. 1), s. 68–84.

¹⁰ POPELKA, Petr – ZÁVODNÁ, Michaela, Budování dopravní infrastruktury a rozvoj města Těšína před první světovou válkou, in: Zdeněk Jirásek et al., *Český Těšín 1920–1989, vznik a výstavba města v meziválečném období*, Opava 2011, s. 53.

¹¹ *Kronika obce Ropice / Ropica. Kronika Gminy, I. díl, 1928–1938*, ZAO, fond Archiv obce Ropice, i. č. 4, s. 14.

statku čp. 25.¹² Tato usedlost je uvedena už v urbáři založeném v roce 1770, a to jako jeden ze 6 selských gruntů a jeho tehdejší uživatel, Jan Pawlitza, byl navíc jediným svobodným sedlákem ve vsi. Od roku 1780 vlastnil tento grunt po téměř 90 let rod Gurnioků (Gurniaků).¹³ V roce 1869 jej získal Paul Wania a v rukou jeho rodu se statek nachází dodnes.¹⁴ Velká usedlost je situována v osamoceně pozici severovýchodně od jádra se zámek a kostelem. Popsanou situaci zachycuje detailně katastrální mapa z roku 1836.¹⁵ Z ní je dále zřejmé, že k významnějším a zděným budovám patřily také dnes zaniklé mlýny (čp. 20 a 68)¹⁶ a velký zájezdni hostinec (čp. 11), který stával na křižovatce zmíněné uherské silnice a příjezdové cesty ke kostelu a zámku. Zároveň je ale patrné, že i v odlehlých osadách (Zimník, Oblasky, Galaguz, Za Lesem, lokalita později pojmenovaná Baliny) se vyskytovala drobná zděná stavení – snad mimo jiné důsledek existence cihelny doložené v Ropici již v roce 1804.¹⁷

Popsaná situace doby přelomu 18. a 19. století se během následujících desetiletí měnila zejména díky přibývajícím zděným zástavbám, která postupně nahrazovala dřívější roubené usedlosti. Řada těchto přestaveb i novostaveb byla zaznamenána červenými dokresbami do tzv. originálu císařského otisku při aktualizaci katastru před rokem 1870.¹⁸ K výraznějším zásahům do celku obce však došlo teprve na konci 19. století. Nastávající změny příznačně ohlásila výstavba železničních tratí. Úsek Těšín–Žilina Košicko-bohumínské dráhy, uvedený do provozu v roce 1871,¹⁹ ovšem protnul jen cíp severní části ropického katastru a přes veškerou svou mimořádnou důležitost pro zdejší oblast se ve vývoji samotné Ropice bezprostředně neodrazil. Významnou se tato trať pro obec stala teprve později ve dvacátých letech 20. století, kdy zde byla vybudována železniční zastávka a blízká lokalita Baliny se ocitla v komunikačně výhodné pozici a rozrostla se z několika málo osamocených objektů (zachycených mapou v roce 1836) na početnou enklávu.²⁰ Okamžitou zásadní změnu však

¹² Jeden ze stropních trámů ve světnici domu nese vyryté datum 1799. Usedlost sama je ovšem ještě starší a zachytilo ji už I. vojenské mapování (pozn. 6), které ale půdorysy jednotlivých staveb pojímá nepřesně a schematicky.

¹³ Gruntovní kniha Ropice, 1744–1850, ZAO, fond Velkostatek Ropice, i. č. 116, s. 241; Josefský katastr, parcelní protokol pro obec Ropice, 1788, ZAO, i. č. 828, s. 31.

¹⁴ Hlavní kniha rustikalistů pro obec Ropice, 1756–1880, ZAO, fond Velkostatek Ropice, i. č. 118, s. 109–111, 457.

¹⁵ Stab. kat. – císařský otisk, Ropice (Roppitz), 1836, dostupné na webových stránkách ÚAZK: <http://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html#> (vyhledáno 18. 11. 2017).

¹⁶ Na místě mlýna čp. 68 dnes stojí novostavba penzionu Mlýn.

¹⁷ KNEIFEL, Reginald, *Topographie des kaiserl. königl. Antheils von Schlesien, zweyter Theil, erster Band*, Brünn 1804, s. 303.

¹⁸ Originál císařského otisku, Ropice (Roppitz), 1836–1870 (?), ÚAZK, i. č. 2597.

¹⁹ POPELKA – ZÁVODNÁ (pozn. 10), s. 55.

²⁰ Železniční zastávka vznikla před rokem 1927, kdy je už zakreslena na speciální mapě III. vojenského mapování, aktualizované v uvedeném roce (vzniklé původně v letech 1874–1880). Viz

Ropici přinesla druhá, lokální dráha Frýdek–Těšín, vybudovaná jako součást tzv. Dráhy moravskoslezských měst v letech 1887–1888.²¹ Linie této železnice zčásti sleduje průběh těšínské silnice, v jižní části katastru se pak odklání k západu (k Frýdku-Místku).²² Nádraží bylo zřízeno v severní části katastru při silnici do Uher, relativně blízko středu obce. Jednopatrová výpravní budova z neomítaných cihel byla postavena podle typového projektu Antona Dachlera (1841–1921), architekta stavební kanceláře Severní dráhy císaře Ferdinanda ve Vídni.²³ Trať, vyzvednutá nad Ropičankou a cestou ke kostelu dvěma mosty, těsně míjí jádro vsi a železniční násep vytváří hradbu oddělující je od východní části obce. Zatímco dříve se nejdůležitější část vesnice s kostelem a zámek přirozeně otevírala přichozímu po silnici, výstavba dráhy je izolovala a skryla.

Kromě tohoto většího zásahu proměňovala na konci 19. století a na počátku 20. století tvář obce řada dílčích stavebních počínů: vznikaly přestavby i novostavby s charakteristickými historizujícími fasádami, využívajícími převážně novobarokní a novorenesanční tvarosloví. Nový vzhled získalo okolí kostela. Jeho klasicistní architektura s empírovými prvky dříve čelila pravděpodobně obdobně vyznívajícím stavbám fary a školy, další okolní stavby byly roubené. Roku 1876 (jak dokládá datum ve štítu – dnes ovšem novodobě provedené) byla do podoby jednopatrové budovy s průčelími členěnými pásovou bosáží, s kvádrovaným armováním na nárožích a prolomenými velkými okny v klasicizujících šambránách přestavěna škola a podobnou proměnou prošel i navazující objekt fary.²⁴ Nedaleké stavení čp. 3, v roce 1836 ještě dřevěné, bylo asi na konci 19. století nahrazeno zděnou novostavbou se sedlovou střechou a úsporně členěnými fasádami s novoklasicistními prvky.²⁵ Obdobně vyhlížející budova hospody a obchodu, pojmenovaná podle svého nájemce „Restaurace Marek“, vznikla před rokem 1908 v místech roubené usedlosti čp. 128 u hlavní cesty před kostelem.²⁶ Novou tvář získala přestavbami v druhé polovině 19. století také usedlost čp. 27, rozkládající se v osamocené poloze východně od jádra obce při hranici s katastrem Kanské.

<http://mapy.vugtk.cz/specialky/sheets.php?rs=2&lg=cze&maplayout=4161&name=%C4%8Cesk%C3%BD%20T%C4%9B%C5%A1%C3%ADn%20a%20Fr%C3%BDdek> (vyhledáno 14. 7. 2016).

²¹ KREJČÍŘÍK, Mojmir, *Česká nádraží. Architektura a stavební vývoj I*, Litoměřice 2003, s. 140–145.

²² Další zastávka – Ropice-Zálesí – byla zřízena v roce 1954. ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 72.

²³ Jednalo se o typový plán pro výpravní budovy 4. třídy. KREJČÍŘÍK (pozn. 21), s. 140, 145; BOROVCOVÁ, Alena, *Kulturní dědictví Severní dráhy císaře Ferdinanda*, Ostrava 2012, s. 35–37.

²⁴ Přestavba školy byla započata zřejmě již v roce 1875. Viz *Kronika, I. díl* (pozn. 11), s. 63. Původní podoba tehdy vzniklé budovy je zachycena na fotografii v albu z let 1918–1938, ZAO, Sběrka fotografií, fotonegativů a filmů, i. č. F116/040, s. 10.

²⁵ Fasády stavení svědčí o jeho vzniku kolem roku 1900. K proměně předchozí roubené stavby ve zděný objekt došlo v každém případě až po roce 1870 – při aktualizaci císařských otisků nebyla ještě přestavba zachycena.

²⁶ Viz pohlednice z roku 1908 publikovaná in: ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 23. Dále viz *Kronika, I. díl* (pozn. 11), s. 107.

Do současnosti si udržela nejen obytný dům, ale i hospodářské objekty (stodolu a chlévy), uspořádané do tvaru písmena U. Usedlost zaznamenala v roubené podobě již mapa stabilního katastru z roku 1836. Podle záznamů v tzv. originálním císařském otisku byla před rokem 1870 radikálně přestavěna a získala v zásadě dnešní půdorys, stodola a chlévy byly pak zřejmě upravovány v první polovině 20. století. Ve stejné poloze a velikosti jako starý dřevěný objekt, nacházející se u uherské silnice v rámci osady Oblasky a zobrazený císařským otiskem stabilního katastru, bylo naopak vybudováno stavení čp. 35. Součástí dispozice z cihel zděné samostatně stojící budovy je stodola. Částečně dochované okenní a dveřní otvory poukazují na dobu vzniku stavby na přelomu 19. a 20. století.

Novostavby v historizujícím duchu vznikaly samozřejmě i v dalších částech katastru, do té doby jen sporadicky zastavěných. Někdy kolem roku 1900 byla asi postavena přízemní budova čp. 109, situovaná u silnice poblíž staré lokality Oblasky a nedaleko od evangelického hřbitova (založeného roku 1850).²⁷ Zřejmě už od počátku sloužila jako konzum „U Kajfosze“. Její původní podoba během 20. století zcela zmizela pod přestavbami.²⁸ Snad ve stejné době – jak naznačují zdobené konce vaznic a výzdoba fasády – byl vystavěn také dům čp. 137 při silnici do Frýdku-Místku, dochovaný v torzálním stavu. V roce 1899 (podle data ve štítu) byla vybudována usedlost čp. 136 naproti nádraží, jejíž obytná budova i hospodářské stavení si dosud uchovaly původní členění fasád, opět s obvyklými novoklasicistními prvky. Novou dominantou obce se stala víceetážní škola čp. 146 postavená v letech 1904–1905 při těšínské silnici, na od vrchnosti odkoupeném poli u křižovatky cest jižně od centra vsi. Velká budova, dochovaná hmotově v relativně původním stavu, měla tradiční novorenesanční průčelí.²⁹ Projekt byl raným dílem Roberta Lewaka (1875–1934), produktivního těšínského stavitele, který během prvního desetiletí 20. století vytvořil návrhy i několika jiných škol v okolních obcích (v Oldřichovicích, Dolní Líštné a v Dolních Bludovicích).³⁰

Významným mezníkem v urbanistickém vývoji Ropice byl rok 1926, kdy došlo v důsledku pozemkové reformy k rozdělení části panské půdy na drobné parcely.³¹ To okamžitě podnítilo výstavbu množství nových usedlostí. Během dvacátých let a první poloviny třicátých let 20. století se stavbami zaplnily lokality, kde do té doby stálo jen několik

²⁷ Ke hřbitovu viz *Kronika, I. díl* (pozn. 11), s. 109.

²⁸ Ibidem, s. 107. Od roku 1919 měla tento obchod pronajatý firma *Centralny konsum w Lazach*. Fotografie původní podoby a stavu po přestavbě asi v sedmdesátých letech 20. století viz in: ZAHRAĐNIK (pozn. 1), s. 30 a 119.

²⁹ Viz publikovanou pohlednici in: ZAHRAĐNIK (pozn. 1), s. 30.

³⁰ GAMROT, Česlav, Robert Lewak zanechal nesmazatelnou stopu, *Horizont. Slezský týdeník*, 2013, 8. 1., s. 13.

³¹ *Kronika, I. díl* (pozn. 11), s. 122.

osamocených objektů. Asi nejzřetelnější je to u osady Baliny, která teprve tehdy v podstatě vznikla, a u části zvané dnes Kolonie. Zde se vytvořila hustá řada domů, provázející východní stranu těšínské silnice od školy až ke křižovatce u evangelického hřbitova. Jednalo se o většinou jednoduchou, úsporně členěnou architekturu, kterou lze doložit například drobným domkem čp. 222 na Balinách, dochovaném ve vzácně původním stavu, se štíhlými okny v hladkých fasádách a půvabným prvkem dřevěné předsínky.

Profánní výstavbu uvedeného období doplňuje v Ropici i sakrální stavba. Skromná kaple dnes již neznámé podoby postavená na evangelickém hřbitově v roce 1883 byla v letech 1929–1930 nahrazena novostavbou velkorysejších rozměrů, blížíci se drobnému kostelu. Stavbu provedl místní zednický mistr Jan Kiswa.³² Jedná se o stylově vytříbenou modernistickou kapli s jednoduchými architektonickými detaily odkazujícími na středověkou a secesní architekturu.

Vedle těchto staveb, jejichž architektonický výraz nebyl nijak specifický pro danou oblast, vznikaly ještě v období první republiky i objekty následující místní tradici. Tak byl na místě starého dřevěného stavení usedlosti čp. 82, zachyceného již císařským otiskem z roku 1836, vystavěn v roce 1925 opět roubený dům,³³ prozrazující datum svého vzniku jen komfortnějším pojetím – je vysazen na vysokou podezdívku a na nádvorní straně doplněn zděným přístavkem se schodištěm a předsíní. V době, kdy roubené objekty v Ropici postupně mizely, je dům čp. 82 dokladem protichůdné tendence.

Zajímavé je, že i přes popisované změny se rozložení zástavby Ropice od roku 1836, kdy byla zakreslena na již několikrát zmiňované katastrální mapě, radikálně neproměnilo. I ty části jejího území, které byly zastavěny až během 20. století, v sobě skrývaly zárodek pozdějšího vývoje v podobě jedné či dvou osamocených usedlostí (Baliny) či případně navazovaly na starou komunikaci (Kolonie). Jednalo se spíše o postupné zahušťování zástavby. Tomu odpovídal i vývoj počtu obyvatelstva, který se od roku 1804,³⁴ kdy bylo zachyceno 101 domů a 732 obyvatel, plynule mírně zvyšoval po celé 19. století i počátek 20. století. V roce 1851 žilo v Ropici 1 060 osob ve 119 domech, roku 1910 to bylo 1 281 osob ve 176 domech.³⁵ K výraznému skoku došlo právě až ve dvacátých letech 20. století, kdy se mezi lety 1921 a 1930 zvýšil počet domů o více než 70.³⁶ Jak už bylo uvedeno, ani tento nárůst nenarušil výrazněji před rokem 1836 vytvořenou strukturu obce.

³² Ibidem, s. 113, 132–133. Datum 1929 je viditelné na základním kameni viditelně osazeném v průčelí.

³³ Ibidem, s. 122. Hovoří se zde o „úplné přestavbě“.

³⁴ KNEIFEL (pozn. 17), s. 303.

³⁵ ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 24, 181; *Kronika, I. díl* (pozn. 11), s. 21.

³⁶ ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 31–32, 181.

Pozoruhodná je tato skutečnost zejména vzhledem k blízkosti Ropice Třinci, jehož prudký rozvoj se zejména od konce 19. století odrazil nejen v něm samotném, ale radikálně zasáhl řadu okolních obcí. Původně drobná vesnice se měnila v průmyslové centrum již od čtyřicátých let 19. století, ale teprve výstavba Košicko-bohumínské dráhy umožnila plné rozvinutí provozu třineckých železáren. Počet obyvatel Třince se mezi lety 1845 a 1880 zpětinásobil a prudký růst pokračoval i po roce 1900. V roce 1930 byl Třinec prohlášen za město a roku 1946 došlo k prvnímu připojení sousedních obcí: Kanské, Dolní Líštné s osadou Český Puncov a Lyžbic.³⁷ Třinec se tak stal přímým sousedem Ropice. Přestože byla roku 1980 Ropice sama začleněna do třinecké aglomerace (opět se z ní vymanila v roce 2000),³⁸ blízkost průmyslového centra ji nijak výrazně nezasáhla. Nové pracovní možnosti nevyvolaly větší nárůst počtu obyvatel, Ropice se nezaplnila dělnickými koloniemi a až do 20. století si udržovala svůj převážně zemědělský charakter. I ta část obyvatelstva, která docházela za prací do železáren – v první polovině 20. století už značná –, zůstávala zároveň hospodařícími vlastníky alespoň drobného kousku půdy.³⁹ Zatímco jádro Kanské s kostelem a zámek, rozkládající se mezi katastry Ropice a Třince, během druhé poloviny 20. století pohltit areál železáren, a historická Kanská tak prakticky zanikla, Ropice si uchovala svůj původní po staletí vytvářený urbanistický charakter.

Podoba jednotlivých staveb se naopak proměnila během 19. a 20. století zcela zásadně. Roubená zástavba, typická pro podbeskydské oblasti, vymizela téměř úplně. Jejím – velmi pozdním – dokladem zůstává zmíněný dům čp. 82. Z historizující architektury, která zaplnila Ropici v poslední třetině 19. století a na počátku 20. století, byla většina především během druhé poloviny 20. století zasažena (pokud nezankla úplně) přestavbami devastačního charakteru, nepřinášejícími žádné nové architektonické kvality. U některých zůstala zachována původní dispozice, jejich průčelí však ztratila veškeré dřívější detaily. To platí především pro faru čp. 112 a školu čp. 111, jejíž dekorativní pás pod střechou a datum ve štítě je jen pokřiveným náznakem původního členění. Podobně beztvaré jsou dnes fasády školy čp. 146.

O to cennější se jeví několik málo staveb dochovaných v relativně intaktní podobě. Jedná se především o budovu nádraží, která je příkladem standardizovaného a zároveň velmi kvalitního železničního stavitelství. V rámci tzv. Dráhy moravskoslezských měst byla

³⁷ K urbanistickému vývoji Třince viz KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku VII, Str-U*, Praha 2008, s. 722–735.

³⁸ PAVLÍKOVÁ, Jiřina, *Města a obce Těšínska se představují. Ropice, Těšínsko LI*, 2008, č. 2, s. 33.

³⁹ ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 16.

postavena řada obdobných objektů podle zmíněných typových plánů Antona Dachlera. Podobnou, ovšem větší budovu můžeme nalézt například v blízkém Hnojníku. Ropická výpravní budova se řadí mezi stavby menších nádraží, do skupiny 4. třídy, kam náležely také stanice v Kunčicích pod Ondřejníkem, v Osíčku a ve Veřovicích. Význam nádražní budovy v Ropici přitom dnes zvyšuje skutečnost, že se vedle veřovické stavby udržela v původním stavu, nepoškozeném omítnutím a probouráním nových okenních otvorů (jako k tomu došlo v Osíčku) či přístavbami (jako v Kunčicích). Průčelí působivě kombinují červené neomítané cihelné zdivo se světlými kamennými šambránami oken a dveří, štíty pod polovalbovou střechou jsou dřevěné s deštěním doplněným dekorativními detaily (vzpěry vynášející střechu, vyřezávané pásy s kotoučky apod.). Inspirací tohoto pojetí byla tehdy vznikající architektura alpských tratí. Jako východisko byla železničními inženýry zvolena právě proto, že podobně turisticky atraktivní kopcovitá krajina v okolí průmyslových moravskoslezských měst vyvolávala podle jejich názoru potřebu vyšších estetických kvalit nádražních staveb (na rozdíl od utilitární architektury jiných tratí v méně zajímavé krajině).⁴⁰

Svůj původní vzhled si do značné míry udržela i usedlost čp. 136. Přízemní obytnou budovu a bývalé hospodářské stavení spojuje obloukově zaklenutá branka. Fasády obou staveb člení pásy rámuje štíty i nároží, obydlí má profilované korunní římsy a okna v šambránách s dekorativními klenáčky, štít hospodářského objektu prolamují větrací okénka s cihelnou mříží. Skromný výčet v původním stavu dochované architektury z období kolem roku 1900 lze uzavřít přízemním stavením čp. 3, jehož chátrající průčelí si dosud uchovává prosté, ale esteticky čisté členění: otevírají je původní okna a dveře a zdobí kvádřované vertikální pásy na nárožích a mohutná profilovaná korunní římsa.

Stejnou pozornost si ovšem žádají i stavby mladšího prvorepublikového období. Jejich skromná architektura disponuje díky hmotové vyváženosti a čistotě řešení často nečekanou působivostí, jak je patrné například u zmíněného domku čp. 222 v osadě Baliny, dochovaného v relativně původní podobě a kontrastujícího s nevhodně upravenými domy čp. 220 a 216 v jeho blízkosti.

V době druhé poloviny 20. století změnila Ropici především výstavba nových rodinných domů. V letech 1945–1975 přibýlo 76 čísel popisných, další množství novostaveb pak vzniklo v místě dřívějších (často roubených) usedlostí a řada starých objektů byla zásadně změněna modernizací postrádající jakékoli architektonické kvality.⁴¹ Urbanisticky výrazným

⁴⁰ KREJČÍŘÍK (pozn. 21), s. 140–145.

⁴¹ *Kronika Ropice, 2. díl, 1972–1997*, ZAO, fond Místní národní výbor Ropice, neinventarizováno, s. 155.

počinem byla výstavba víceúčelové budovy určené pro tehdejší MNV, poštu a obchod, která proběhla mezi lety 1975 a 1979.⁴² Enkláva domů provázejících těšínskou silnici tak získala vedle budovy základní školy (doplněné na přelomu padesátých a šedesátých let nedalekou stavbou mateřské školy)⁴³ další dominantu, která připojenou plochou parkoviště dokonce skýtá náznak návesního prostoru. Stavba setrvávající v tehdejší standardní linii funkcionalistické architektury ovlivněné bruselským stylem ztratila při nedávné rekonstrukci původní pojetí fasád, působivé především keramickými obklady. Celou obec zasáhla během druhé poloviny 20. století také proměna zmíněných starých silničních tras ve frekventované komunikace, které postupně přestaly hrát roli prvku motivujícího vznik nové zástavby a staly se naopak dělicími liniemi, rušícími celistvost vsi. Dokladem urbanistické necitlivosti socialistického období zůstává dodnes panelový bytový objekt, zasazený do středu prolákliny vypuštěného rybníka a převyšující v těsné blízkosti zámku okolní nízké venkovské objekty. Další architektonicky či urbanisticky významnější aktivity překračují již datem svého vzniku sledované období. V letech 2002–2003 bylo vybudováno golfové hřiště,⁴⁴ doplněné v roce 2006 kruhovým objektem klubovny.⁴⁵ V reakci na rozvoj tohoto druhu turistiky byla v roce 2008 na místě bývalého mlýna čp. 68 vybudována novostavba penzionu Mlýn.⁴⁶ Příkladem aktuální architektury soukromých obytných objektů je vícegenerační rodinný dům čp. 460, postavený v letech 2010–2012 v lokalitě Za Lesem.⁴⁷ Všechny uvedené stavby z počátku 21. století spojuje v současnosti oblíbené použití pohledově přiznaných dřevěných konstrukcí, případně neomítaného zdiva.

⁴² Ibidem, s. 150, 158, 242, 270; ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 68, 69.

⁴³ ZAHRADNIK (pozn. 1), s. 79, 94.

⁴⁴ Ibidem, s. 130.

⁴⁵ Projekt stavby vytvořil Atelier P-H-A, návrh interiéru Atelier BMCH; https://atelierbmch.files.wordpress.com/2009/10/golflklub_grandprise-foto-panel.jpg (vyhledáno 20. 7. 2016).

⁴⁶ Projekt vytvořil Atelier BMCH. Viz <https://atelierbmch.wordpress.com/page/4/> (vyhledáno 20. 7. 2016).

⁴⁷ Jedná se o dům architekta Jana Beneše, postavený podle jeho vlastního projektu; http://www.dumabyt.cz/rubriky/dum/ceske-domy/dum-pro-tri-rodiny-a-dve-generace_23901.html?clanek_id=23901 (vyhledáno 3. 8. 2016).